

PS-VI.431.2.25.2019.AB

Pan
Adam Ostrowski
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Elku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.880.2019 z dnia 16 września 2019 r. /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – delegatura Urzędu w Elku, w składzie:

1. Agnieszka Brzozowska – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
  2. Katarzyna Henryka Stefanowska – główny specjalista,
- przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Elku, ul. Kościuszki 28A, 19 – 300 Elk. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 25 września 2019 r. i zakończono w dniu 27 września 2019 r. Przedmiot kontroli stanowiły formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019 r. poz. 1111 ze zm.) – zwanej dalej ustawą,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. z 2011 r. poz. 1608).

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. GOPS/ Ośrodek/ kontrolowana jednostka – co oznacza: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku,
2. Kierownik/ Kierownik GOPS/ Kierownik Ośrodka – co oznacza: Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku, pana Adama Ostrowskiego,
3. Z-ca Kierownika – co oznacza: Zastępcę Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku
4. Gmina – co oznacza: Gminę Elk.
5. program – co oznacza: *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020*,
6. asystent rodziny/ asystent – co oznacza: asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnionego w Ośrodku.
7. plan pracy/ plan – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
8. wykaz – co oznacza: wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w okresie objętym kontrolą, sporządzony przez jednostkę.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia jej zakończenia i przeprowadzono ją w obecności pana Adama Ostrowskiego – Kierownika Ośrodka oraz [REDAKTOWANO] y [REDAKTOWANO] – Z-cy Kierownika, upoważnionej przez Kierownika do udzielania informacji związanych z kontrolą /**akta kontroli str. 2/**.

Ustaień kontroli dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w jednostce dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez ww. i asystentów rodziny zatrudnionych w Ośrodku w dacie kontroli.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez GOPS.

Działalność GOPS w Ełku w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością**.

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej jednostki

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku jest jednostką organizacyjną Gminy, który w okresie objętym kontrolą działał na podstawie *Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku*, nadanego uchwałą Nr LIII/412/2013 Rady Gminy Ełk z dnia 26 czerwca 2013 r., do którego wprowadzono zmiany Uchwałą Nr XVIII/115/2015 z dnia 9 listopada 2015 r., Uchwałą Nr XXIV/157/2016 z dnia 9 marca 2016 r., Uchwałą Nr XLVII z dnia 11 lipca 2017 r. /**akta kontroli str. 3-7/**.

Strukturę kontrolowanej jednostki oraz szczegółowy zakres realizowanych przez nią zadań ujęto w *Regulaminie Organizacyjnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku*, przyjętego zarządzeniem nr 10/2015 Kierownika GOPS z dnia 27 maja 2015 r. Analiza Regulaminu wykazała, iż w § 4 ust. 5 wyodrębniono Zespół ds. Asysty Rodzinnej, a jego zadania ujęto w §10 /**akta kontroli str. 9-32/**.

2. Trzyletni gminny program wspierania rodziny

Zgodnie z zapisem art. 176 pkt. 1 ustawy Gmina opracowała i realizuje *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020*, przyjęty uchwałą Nr LXXI/477/2018 z dnia 28 września 2018 r. /**akta kontroli str. 33-53/**. W programie uwzględniono diagnozę społeczną, wskazano jego adresatów, uwzględniono analizę SWOT, spodziewane rezultaty, termin realizacji, monitoring i ewaluację. Jako cel główny przyjęto „wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcyjności rodzin na terenie gminy wiejskiej Ełk”. Cele szczegółowe, które ujęto w programie to:

- 1) „Zabezpieczenie potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.
- 2) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinie, w której u dziecka zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych.
- 3) Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny (festyny rodzinne, spotkania z ciekawymi ludźmi, imprezy integracyjne). Zapobieganie powstawaniu niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

- 4) Umożliwienie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób pracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi.
- 5) Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w pieczy zastępczej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
- 6) Diagnostyka i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.”

W wersji tabelarycznej wskazano harmonogram realizacji ww. celów, precyzując dla każdego z nich działania, podmioty je realizujące, wskaźniki, czas ich realizacji oraz źródła finansowania.

3. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami oraz tworzenie możliwości podnoszenia przez nich kwalifikacji

W okresie objętym kontrolą w GOPS zatrudnionych było łącznie trzech asystentów, w ramach dwóch etatów (jeden był zatrudniony na umowę na zastępstwo [REDAKTOWANE], w systemie zadaniowego czasu pracy, co pozwalało na wsparcie rodzin adekwatnie do ich potrzeb. Z rodzinami, w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych pracowało dwóch asystentów rodziny /**akta kontroli str. 54-56/**.

Analiza przedłożonej dokumentacji kadrowej asystentów wykazała, iż posiadali oni wymagane kwalifikacje zawodowe, określone w art. 12 ust. 1 ustawy. W dokumentacji znajdowały się również oświadczenia, stanowiące potwierdzenie spełniania przez nich wymogów, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2-4 ww. aktu prawnego tj. informacji w zakresie, czy osoba zatrudniona na stanowisku asystenta rodziny:

- nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Ustalono, iż Ośrodek realizował zadania, o których mowa w art. 176 pkt 2 ustawy. Asystenci podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez samokształcenie (korzystanie z literatury, publikacji zamieszczonych na stronach internetowych poświęconych tematyce pracy z dzieckiem i rodziną), wymianę doświadczeń z innymi asystentami oraz udział w szkoleniach tematycznych, na które byli kierowani przez Ośrodek /**akta kontroli str. 54-56/**.

Stwierdzono również, iż praca asystentów rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadzili oni postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę /**akta kontroli str. 57/**. W związku z powyższym spełniono wymóg art. 17 ust. 3 i 4 ustawy.

4. Tryb przydzielania i realizacja zadań asystenta rodziny

W okresie objętym kontrolą w Gminie wsparciem asystenta rodziny objętych było łącznie 30 rodzin, z których żadna nie miała przydzielonego asystenta w oparciu o przepisy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (t. j. Dz. U.

2019 r. poz. 473) / wykaz rodzin stanowi **akta kontroli str. 58-61**/. Liczba rodzin, z którymi pracował asystent w tym samym czasie nie przekroczyła 15, zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy.

Szczegółowej analizie poddano dokumentację 10 rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, w tym 2 rodzin, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej oraz 2 rodzin, które objęto asystą na podstawie postanowienia Sądu (wykaz rodzin poz. 1,4,5,10,11, /**akta kontroli str. 58** /oraz poz. 2,4,11,12,16, /**akta kontroli str. 60-61**/)

Ustalono, że w Ośrodku nie wprowadzano w formie wewnętrznych zarządzeń odrębnych regulacji, dotyczących pracy asystenta i sposobu jej dokumentowania. W teczkach rodzin, zgodnie z wykazem stanowiącym **akta kontroli str. 62**, znajdowały się następujące dokumenty, prowadzone przez asystenta:

- *Zgoda na wspieranie rodziny przez asystenta rodziny,*
- *Porozumienie o współpracy z asystentem rodziny,*
- *Karta informacyjna rodziny,*
- *Diagnoza sytuacji rodziny,*
- *Warunki mieszkaniowe i sytuacja zdrowotna,*
- *Plan Pracy,*
- *Aktualizacja Planu Pracy z rodziną,*
- *Dziennik odwiedzin,*
- *Dziennik pracy,*
- *Dziennik monitoringu,*
- *Ocena okresowa sytuacji rodziny,*
- *Ocena końcowa sytuacji rodziny.*

Stwierdzono, że w każdej rodzinie, której dokumentację poddano kontroli, z chwilą powzięcia informacji o pojawieniu się trudności w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny Ośrodka przeprowadzał wywiad środowiskowy, o którym mowa w art. 11 ustawy, w którym dokonywał analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynikało, że rodzina wymaga wsparcia asystenta, pracownik socjalny w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego formułował wniosek do Kierownika o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. We wszystkich poddanych analizie teczkach rodzin znajdowała się pisemna zgoda rodziny na podjęcie współpracy z asystentem. Ponadto rodziny podpisywały dokument pn. „*Porozumienie o współpracy z asystentem rodziny*”/przykład: **akta kontroli str. 63-64**/.

Bazę do stworzenia planu pracy z rodziną, poza wywiadem środowiskowym, stanowiły poniższe dokumenty: *Karta informacyjna rodziny* oraz *Diagnoza sytuacji rodziny*, *Warunki mieszkaniowe i sytuacja zdrowotna*. Ustalono, iż jeden z asystentów informacje o rodzinie zawierał w odrębnych drukach: *Karta informacyjna rodziny*, *Warunki mieszkaniowe i sytuacja zdrowotna* /przykład: **akta kontroli str. 65-69**/ Drugi zaś w jednym dokumencie pn. *Diagnoza sytuacji rodziny* zawarł wszystkie ww. elementy, poszerzając ją o sytuację rodzinną /przykład: **akta kontroli str. 70-75**/. Kontrolujący w bieżącym instruktażu wskazali na zasadność ujednoczenia dokumentacji prowadzonej przez asystentów w ww. zakresie.

Ustalono, iż asystenci sporządzali plany pracy ze wszystkimi rodzinami wybranymi do próby kontrolnej. Plan ten zawierał: dane rodziny, asystenta, datę jego sporządzenia, cel główny, cele szczegółowe i ich efekty oraz w wersji tabelarycznej działania, wskazanie osoby odpowiedzialnej oraz terminy ich wykonania /przykład: **akta kontroli str. 76-81**/. W przypadku zmiany sytuacji rodziny, dokonywano aktualizacji planu w dokumencie pn.

Aktualizacja planu pracy. Ujmowano w nim: dane rodziny, asystenta, datę sporządzenia, ocenę wykonania działań, opis aktualnej sytuacji rodziny, cele i ich efekty, a w wersji tabelarycznej ujmowano działania krótkoterminowe, wskazywano osobę odpowiedzialną i termin jego wykonania /przykład: **akta kontroli str. 82-83/**. Efekty celów nie były jednak ujmowane w każdym planie /przykład: **akta kontroli str. 78-81/**. Plany pracy nie zawierały przewidywanych efektów działań, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy. Przyczyną powstania nieprawidłowości jest niewłaściwa interpretacja przepisów w powyższym zakresie, co może mieć wpływ na efektywność podejmowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudności życiowych rodziny.

Wszystkie poddane analizie plany pracy były podpisane przez asystenta, rodzinę oraz pracownika socjalnego, co stanowi potwierdzenie, iż były tworzone zgodnie z regulacjami ujętymi w art. 15 ust.1 pkt 1 ustawy. W przypadku rodzin, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, plany zawierały także potwierdzenie faktu opracowania ich z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz skoordynowania z planami pomocy dzieciom, do czego obliguje art. 15 ust. 1 pkt. 2 ustawy.

Ustalono również, że okresowa ocena sytuacji rodziny była dokonywana nie rzadziej niż co pół roku, do czego obliguje art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy. Realizację ww. zadania odzwierciedlają dokumenty pn. *Ocena okresowa sytuacji rodziny* /przykład: **akta kontroli str. 84-97/**. Oceny te podpisane były przez rodzinę, asystenta rodziny, pracownika socjalnego oraz Z-cę Kierownika, który dokonywał ww. czynności w ramach swoich kompetencji (zgodnie z zakresem czynności, /**akta kontroli str. 98-99/**).

W sytuacji, gdy w pracy asystentów osiągnięto cele lub współpraca nie mogła być kontynuowana, podejmowano decyzję o jej zakończeniu. Asystenci sporządzali wówczas *Ocenę końcową sytuacji rodziny* /przykład: **akta kontroli str. 100-106/**, w której w sposób wyczerpujący i szczegółowy ujmowali m. in.:

- przyczyny przyznania asystenta rodziny,
- działania i trudności w takcie prowadzonej pracy,
- powód zamknięcia współpracy,
- rekomendacje,
- ocenę asystenta rodziny.

Kontrolowana jednostka po zakończeniu przez asystenta współpracy z rodziną, wysyłała do rodziny pismo, w którym wskazywano przyczyny zakończenia współpracy. Jednocześnie informowano rodzinę o możliwości ponownego podjęcia współpracy /**akta kontroli str. 107/**.

Z analizy informacji przedłożonej kontrolującym wynika, iż asystenci, w okresie objętym kontrolą, zakończyli współpracę z 18 rodzinami z uwagi na: „realizację planu” (9 rodzin), „zmianę miejsca zamieszkania” (4 rodziny), „rezygnację rodziny” (2 rodziny) oraz „brak współpracy” (3 rodziny) /**akta kontroli str. 58-61/**. Asystenci, poza jedną rodziną (wykaz rodzin poz. 11, /**akta kontroli str. 58/**), prowadzili monitoring funkcjonowania rodzin, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy, co znalazło potwierdzenie w prowadzonej przez nich dokumentacji. Ustalono ponadto, iż rodziny, z którymi asystenci zakończyli współpracę, w okresie objętym kontrolą, były monitorowane w okresie od 2 miesięcy do 3 lat i 9 miesięcy, w zależności od potrzeb rodziny. Monitoring odbywał się poprzez wizyty w miejscu zamieszkania rodziny, a także rozmowy z osobami i instytucjami działającymi na rzecz rodziny /**akta kontroli str. 108/**. W zakresie braku monitoringu, w przypadku jednej rodziny, Kierownik wyjaśnił, iż „asystent nie prowadziła monitorowania funkcjonowania rodziny

p. (...), ponieważ nie był wpuszczany do lokalu mieszkalnego. Rodzina pomimo kilkukrotnych odwiedzin przez asystenta nie wyrażała zgody na dalszą współpracę (...). Jednocześnie nadmieniam, iż Ośrodek pisemnie informuje rodzinę o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny” /akta kontroli str. 110/. Powyższe znalazło potwierdzenie w dokumentacji rodziny. Asystent w rozmowie z zespołem inspektorów wskazał również, iż w przypadku ww. rodziny był prowadzony monitoring w formie konsultacji z właściwymi jednostkami, które obejmowały ją wsparciem, jednak nie było to dokumentowane. W związku z tym, iż co do zasady monitoring w Ośrodku był prowadzony, kontrolujący w bieżącym instruktażu wskazali na zasadność dokumentowania ww. działań.

Ponadto stwierdzono, iż podczas prowadzonego przez asystentów monitoringu, w przypadku, gdy w ich ocenie zasadne było powrót do stałej pracy z rodziną, wnioskowali oni do pracownika socjalnego kontrolowanej jednostki o wznowienie współpracy i przeprowadzenie procedury, o której mowa w art. 11 ustawy /przykład: akta kontroli str. 111/. Jednocześnie, kiedy rodziny współpracujące z asystentami, zmieniały miejsce zamieszkania, wówczas Kierownik Ośrodka informował właściwy ośrodek pomocy społecznej o fakcie zamieszkiwania na ich terenie rodzin, które objęte były asystą /przykład: akta kontroli str. 112/.

Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą, z terenu Gminy, w pieczy zastępczej umieszczonych zostało pięćdziesięć dzieci. Asystenci uczestniczyli w posiedzeniach zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej /akta kontroli str. 113/.

Stwierdzono, że asystenci prowadzili dla każdej rodziny *Dziennik Pracy*, zawierający m.in.: datę, przebieg współpracy i podpis asystenta. Szczegółowo i w sposób wyczerpujący uwzględniali w nim opis podejmowanych działań w pracy z rodziną /przykład akta kontroli str. 114-117/. Ponadto wizyty w rodzinach odnotowywane były w *Dzienniku odwiedzin* uwzględniającym: datę wizyty, podpis klienta, podpis asystenta /przykład akta kontroli str. 118-119/. Ww. dokumenty odzwierciedlały częsty kontakt asystentów z rodziną oraz środowiskiem lokalnym, a także dobieranie metod i form pracy adekwatnie do potrzeb rodziny.

Asystenci rodziny, stosownie do zapisu art. 14 ustawy, pracowali z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę. Podejmowali szereg działań, a ich praca charakteryzowała się dużym zaangażowaniem w pomoc rodzinom i polegała m.in. na:

- nauce gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi, w tym tworzeniu z rodzinami budżetów domowych,
- udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- dostarczaniu informacji dotyczących sposobów i miejsc spędzania czasu wolnego z dziećmi, współorganizowaniu kolonii i półkolonii dla dzieci,
- treningu umiejętności wychowawczych oraz organizacji dnia codziennego,
- motywowaniu do aktywnego uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka
- zapoznaniu i motywowaniu do przestrzegania piramidy żywieniowej, regularności posiłków, pomocy w sporządzaniu listy zakupów,

- motywowaniu do udziału w poradnictwie specjalistycznym, mediacjach, terapii małżeńskiej lub rodzinnej,
- rozmowach edukacyjnych z dziećmi na temat używek i uzależnień behawioralnych, wskazywaniu alternatywnych metod spędzania czasu wolnego,
- prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci **/akta kontroli str. 120-122/**.

Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą, Kierownik w przypadku jednej rodziny przesyłał na wniosek sądu informacje na temat jej funkcjonowania **/akta kontroli str. 123./**

Asystenci uczestniczyli w pracach zespołu interdyscyplinarnego, o którym mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Współpracowali również z podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, w tym m.in. z: Powiatowym Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Ełku, Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Ełku, Sądem Rejonowym w Ełku, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Ełku, Komendą Powiatową Policji w Ełku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, Powiatowym Urzędem Pracy w Ełku, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ełku, placówkami oświatowymi i służbą zdrowia **/akta kontroli str. 124/**.

5. Formy pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Na podstawie pisemnych informacji przekazanych przez Z-cę Kierownika, stanowiących **akta kontroli str. 125-130** oraz analizy przedłożonej dokumentacji ustalono, że w okresie objętym kontrolą praca z rodziną realizowana była poprzez następujące formy:

▪ Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

W badanym okresie, rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu Gminy, skorzystały z pomocy psychologa i doradcy zawodowego w ramach projektów realizowanych przez Ośrodek w partnerstwie z Instytutem Badawczo-Szkoleniowym w Olsztynie pn.: „*Pomosty do kariery*”, „*Twoja mapa aktywności*”, „*Wspólnie Silni*”. Łącznie z tych form pomocy skorzystało 136 osób posiadających dzieci.

Ponadto rodziny z terenu Gminy miały możliwość skorzystania z konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w:

- Powiatowym Urzędzie Pracy w Ełku (doradca zawodowy),
- szkołach i punktach przedszkolnych na terenie Gminy Ełk (pedagog szkolny),
  - Powiatowym Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Ełku (psycholog, pedagog, doradca zawodowy).

▪ Terapia i mediacje

W Ośrodku nie zatrudniano specjalistów od terapii i mediacji. Rodziny z terenu Gminy kierowano na terapię prowadzoną m.in. w: Poradni Leczenia Uzależnień w Ełku oraz do Ośrodka Terapii Uzależnień w Ełku.

▪ Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

W okresie objętym kontrolą GOPS nie świadczył usług opiekuńczych i specjalistycznych dla rodzin z dziećmi. Kierownik w pisemnych wyjaśnieniach wskazał, iż nie było potrzeb

w tym zakresie. Ponadto mieszkańcy Gminy nie składali wniosków o objęcie ich tą formą pomocy.

▪ **Pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego**

Mieszkańcy Gminy korzystali z usług radcy prawnego, przyjmującego w Urzędzie Gminy Ełk w dniach poniedziałek-piątek w godz. 13.00 – 17.00, w ramach bezpłatnych porad prawnych.

▪ **Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”**

Stwierdzono, iż na terenie Gminy, w badanym okresie, nie funkcjonowały „grupy wsparcia” czy „grupy samopomocowe”. Niemniej jednak w ramach projektów realizowanych przez Ośrodek w partnerstwie z Instytutem Badawczo-Szkoleniowym w Olsztynie pn.: „*Pomosty do kariery*”, „*Twoja mapa aktywności*”, „*Wspólnie Silni*”, podejmowano działania na rzecz rodzin Osoby, które w nich uczestniczyły, brały udział w warsztatach np. kulinarnych, zielarskich, z rękodzieła, a także w festynach rodzinnych oraz wycieczkach np. do Teatru Lalek w Łomży, Mazurolandii i Parku Miniatur Warmii i Mazur w Gierłoży, do Galindii w Iznocie. Dzieciom z tych rodzin zapewniano opiekę opiekunek dziecięcych.

Ponadto 1 rodzina z terenu Gminy miała możliwość podniesienia swych kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i wymiany doświadczeń poprzez udział w warsztatach dla rodziców, które organizowano w Powiatowym Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Ełku.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego

Na terenie Gminy, w okresie objętym kontrolą, nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 18-28 ustawy. Kierownik GOPS w pisemnych wyjaśnieniach wskazał, iż na terenie Gminy funkcjonuje m.in. 12 świetlic wiejskich, Centrum Kultury Gminy Ełk z siedzibą w Stradunach oraz Centrum Kultury Gminy Ełk z siedzibą w Nowej Wsi Ełckiej, a także Biblioteka Publiczna Gminy Ełk z siedzibą w Stradunach i Biblioteka Publiczna Gminy Ełk z siedzibą w Nowej Wsi Ełckiej. Wskazał, iż oferta tych jednostek jest bardzo urozmaicona i zaspokaja potrzeby dzieci i młodzieży, proponując im alternatywne metody spędzania czasu wolnego, bowiem organizowano w nich m.in. zajęcia artystyczne, plastyczne, fotograficzne, muzyczne, taneczne, sportowe (basen, narty, lodowisko), zajęcia z hipoterapii /**akta kontroli str. 131-134/**.

7. Funkcjonowanie rodzin wspierających.

Ustalono, że w Gminie żadna z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nie była objęta pomocą rodziny wspierającej, nie były także prowadzone szkolenia dla rodzin wspierających. Kierownik wyjaśnił, że wynika to z tego, iż cyt. „...*brak potrzeb w tym zakresie. Mieszkańcy Gminy Ełk nie wyrażają zainteresowania tą formą pomocy. Ośrodek bezskutecznie podejmował próby rozmów na temat tworzenia tego typu rodzin*” /**akta kontroli str. 135/**.

8. Uwagi i wnioski

W ocenie zespołu kontrolnego na podkreślenie zasługuje duże zaangażowanie asystentów rodziny w wykonywanie powierzonych im obowiązków, a w szczególności rzetelne wypełnianie prowadzonej dokumentacji, która szczegółowo odzwierciedlała ich pracę z rodziną. Udzielali oni rodzinom szerokiego zakresu wsparcia stosując różnorodne metody pracy, w celu uzyskania jak najlepszych efektów podejmowanych działań, służącym poprawie ich sytuacji.

Mając na uwadze potrzeby rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rekomenduje się podjęcie działań mających na celu dalszy rozwój systemu wsparcia rodziny na terenie Gminy, w szczególności w zakresie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji oraz w formie spotkań mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

9. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością działając w oparciu o art. 197d ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika, jako osoby odpowiedzialnej za jego powstanie, stosownych działań, mających na celu jego wyeliminowanie oraz realizację następującego zalecenia:

1. W planie pracy z rodziną uwzględniać przewidywane efekty działań, zgodnie art. 15 ust. 3 ustawy. **Termin realizacji – na bieżąco.**

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019 poz.1111 ze zm.).

GŁÓWNY SPECJALISTA

Agnieszka Brzozowska

GŁÓWNY SPECJALISTA

Katarzyna Stefanowska

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Jabłonna-Kastrau
ZASTĘPCA DIREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

—

CC

CC